

Svar på remiss: Promemoria om cirkulär hantering av textil och textilavfall

Kommunalförbundet Gästrikre återvinnare lämnar här vårt yttrande över promemorian *Cirkulär hantering av textil och textilavfall*.

Inledning

Gästrikre återvinnare

Gästrikre återvinnare är ett kommunalförbund med ansvar för den kommunala avfallshanteringen i de fem medlemskommunerna: Gävle, Hofors, Ockelbo, Sandviken och Älvkarleby. Det innebär att förbundet ansvarar för insamling och behandling av hushållens avfall, samt för avfallsplanering och information till hushållen om avfallshandtering. Kommunerna omfattar sammanlagt 167 000 invånare i såväl stad som glesbygd.

Insamling av textil i nuläget

I dagsläget finns mottagning av textil på de elva återvinningscentralerna i Gävle, Hofors, Ockelbo, Sandviken och Älvkarleby kommuner. Gästrikre återvinnare har avtal med Human Bridge som på detta sätt tar emot både textil för återanvändning och textilavfall för återvinning. Under 2022 samlades 545 ton textil in via återvinningscentralerna.

Textil samlas också in via andra aktörer och organisationer. Det sker via behållare som olika organisationer har placerat på de återvinningsstationer som än så länge drivs av Förpackningsinsamlingen och dels via mottagning hos hjälporganisationer och andra second hand-aktörer. Dessa mängder har Gästrikre återvinnare inga uppgifter om.

I den senaste plockanalysen av det restavfall som Gästrikre återvinnare hämtar från fastigheter i förbundets medlemskommuner, var andelen textil ungefär fyra procent, vilket motsvarar ungefär 900 ton per år.

Våra synpunkter

Vi instämmer i det yttrande som branschorganisationen Avfall Sverige lämnat. Se våra synpunkter som ett komplement till Avfall Sverige lämnat.

Vi redovisar våra synpunkter på förslaget grupperat under rubrikerna:

- Miljöpåverkan
- Ansvar
- Ekonomi
- Behandling av textil
- Information

Miljöpåverkan

Det är positivt att promemorian tydliggör omfattningen av den miljöpåverkan som produktion, konsumtion och avfallshantering av textil innebär. Det är angeläget att skapa en hållbar hantering av textil i hela kedjan.

Ansvar

För att uppnå en hållbar hantering från produktion till omhändertagande av använd textil, vore producentansvar den bästa lösningen. Vi förordar ett system på samma sätt som det för förpackningar, där producenterna bekostar insamlingen och kommunerna har det operativa ansvaret tillsammans med insamling av övrigt avfall från hushåll. Samt att producenterna ansvarar för behandlingen av textilavfall. Det finns flera skäl till detta:

- För att skapa en hållbar hantering av textil är det viktigt att det som sätts på marknaden är hållbart och har förutsättningar att hålla länge och kunna materialåtervinnas. Kommunerna har mycket små (eller inga) möjligheter att påverka vad som sätts på marknaden. Arbetet att skapa en hållbar och cirkulär hantering av textil behöver ske i hela kedjan och inte börja först i insamlingskedet.
- Enligt principen om att förorenaren ska betala, så borde de som producerar textil ha ett stort ansvar för det som sätts på marknaden och att det finns fungerande system för både vidareförmedling till återanvändning och system för materialåtervinning. Kostnaden bör tas ut i produktions- och konsumtionsledet, och inte i avfallsledet.
- Kommunen har ansvar för att samla in det mesta av avfallet från hushåll och det är därför lämpligt att kommunen ansvarar för att utföra insamlingen av textilavfall.
- Fastighetsägare till flerbostadshus har också en viktig roll när det gäller insamlingen av textil, på motsvarande sätt som när det gäller insamling av förpackningar från flerbostadshus.

Ekonomi

- Vi ser en risk för ökade kostnader för den kommunala avfallshanteringen. Om kostnader tillkommer så blir konsekvensen ett behov att höja de kommunala avfallsavgifterna.
- Det vore rimligt att producenterna fick ansvaret för finansiering av både insamling och behandling av textil.
- Vi förstår att förslaget i promemorian är en lösning i väntan på beslut på EU-nivå, men vill vara tydliga med att det kan få ekonomiska konsekvenser för den kommunala avfallshanteringen och därmed för hushållens avfallsavgifter.

Behandling av textil (återanvändning och återvinning)

- Det är viktigt att det skapas en säker och tillgänglig behandling med materialåtervinning av textil som utgörs av avfall och inte kan återanvändas. Om den behandlingen inte finns, återstår förmodligen bara alternativet att lämna insamlat textilavfall till förbränning.

- Enligt promemorian så kommer kommunen att ha ansvar för insamling av den textil som utgör kommunalt avfall, medan textil som går till återanvändning får samlas in av andra aktörer. Vi ser några utmaningar med detta. Dels att kommunicera att olika typer av använd textil ska lämnas på olika sätt, dels att behandlingen av sådan textil som utgörs av kommunalt avfall förmodligen blir både svår att hitta och kostsam. Det bästa vore om den som tar emot insamlad textil kan ombesörja korrekt hantering av både textil som kan återanvändas och textil som kan återvinnas.
- Som kommun (kommunalförbund) kommer vi att behöva upphandla behandling av den textil som utgörs av kommunalt ansvar.

Information

I promemorian tydliggörs att kommunen får ett ansvar att informera hushåll och verksamhetsutövare om vikten av att textil återanvänds när det är möjligt.

- Det är viktigt att alla aktörer som hanterar textil sköter detta seriöst och arbetar med spårbarhet och kvalitet. Då blir det mer trovärdigt när kommunerna ska informera om nyttan med återanvändning.
- Det är också viktigt att komma ihåg att enbart information har begränsade förutsättningar att påverka människors beteenden. Tillsammans med tydlig och trovärdig information är det viktigt med bland annat lättillgängliga insamlingssystem, återkoppling om nyttan samt sociala normer som stöttar återanvändning.
- Vi tycker inte att kommunen är rätt aktör att informera verksamheter om vikten av att återanvända textilier. Vi önskar ett förtydligande om vilken information som kommunen är tänkt att förmedla till vilka verksamheter och vad det är tänkt att leda till för resultat. Vi instämmer i Avfall Sveriges synpunkt att avstyrka förslaget om att kommunen ska lämna information till verksamhetsutövare avseende vikten av att hushålla med råvaror och energi genom att se till att textil återanvänds när det är möjligt

Vi ser fram emot att med hushållen och helheten i fokus arbeta för en förbättrad fastighetsnära insamling och återvinning av textil, tillsammans med annat avfall som förpackningar, returpapper och matavfall.

Gävle 2023-09-14

Anna-Karin Jakobsson

Förbundsdirektör

Gästrikre återvinnare

Anna Carin Söderhielm

Hållbarhetsstrateg

Gästrikre återvinnare